

OSNOVA KNIHY KAZATEL

1. **Kazatelovo hledání (1,1-18)**
2. **Radost nebo moudrost? (2,1-26)**
3. **Všechno má svůj čas (3,1 – 4,3)**
4. **Jaký užitek má člověk z práce? (4,4 – 5,6)**
5. **Jaký užitek má člověk z bohatství? (5,7 – 6,9)**
6. **Hodnota trápení a příkoří (6,10 – 7,14)**
7. **Ničeho příliš! (7,15-29)**
8. **Život s vědomím, že bude soud (8,1-17)**
9. **Je třeba využít čas a příležitost (9,1-12)**
10. **Moudrost je lepší než hloupost (9,13 – 10,20)**
11. **Závěr kazatelova hledání (11,1 – 12,14)**

KAZATEL 1,1-18

Kazatelovo hledání

Co se z různých veršů našeho oddílu dovidáme o autorovi?

Autor se nám představuje jako Kazatel a jednoznačně se staví do role krále Šalomouna. Mnozí teologové se domnívají, že autorem není sám Šalomoun, ale jiný moudrý muž pozdější doby, který používá Šalomouna pouze jako určitý literární vzorec. Ať už knihu napsal sám Šalomoun nebo někdo jiný, autor zjevně chce, abychom při její četbě měli krále Šalomouna na paměti s vědomím, že tento muž nad všechny ostatní proslul svou modrostí a blahobytem.

Verš 2 představuje základní tezi celé knihy. Pokuste se na základě veršů 14-15 vysvětlit, jak Kazatel rozumí slovu „pomíjivost“.

Když Kazatel mluví o pomíjivosti nemíní tím především to, že všechno na světě je marné a nesmyslné. Kazatel neříká, že náš život je jako „vítr“, ale je jako „honba za větrem“. Pomíjivost tedy spočívá v tom, že se snažíme napravit nenapravitelné a pochopit nepochopitelné. Naše lidská pomíjivost stojí v příkrém rozporu s dílem Božím, které je věčné a nepohybné a vede nás k pokoře.

Co je vlastně hlavním záměrem celé knihy?

Kazatel si vytyčil jasný cíl (3;13;17) dopídit se, jaký užitek má člověk ze svého dočasného života. Záměrně sleduje život především z pozemské perspektivy (pod sluncem, či pod nebem) a nezabývá se téměř vůbec perspektivou nebeskou. Rozhodl se, že z této pozemské perspektivy probádá všechno, za čím se jako lidé ženeme, a stále si přitom klade otázku „Co je lepší?“. Kniha tedy neučí dogmata, ale je plná neucelených myšlenek, které jsou jasně utříděny až v samotném závěru. Proto si mohou některé její teze občas zdánlivě i protičit.

Co se autor snaží vyjádřit ve verších 4-11?

Autor básnický popisuje únavný koloběh života pod sluncem. Všechno se neustále opakuje. Lidé sice vymýšlejí nové vynálezy, ale samotná podstata lidské touhy - naše vášně, hřích i láska jsou stejné. Naše životní podmínky jsou možná lepší než dřív, ale jsme lepší než naši předkové?. Nejsme - točíme se pod sluncem v bludném kruhu.

KAZATEL 1,1-18

Kazatelovo hledání

Co se z různých veršů našeho oddílu dovidáme o autorovi?

Verš 2 představuje základní tezi celé knihy. Pokuste se na základě veršů 14-15 vysvětlit, jak Kazatel rozumí slovu „pomíjivost“.

Co je vlastně hlavním záměrem celé knihy?

Co se autor snaží vyjádřit ve verších 4-11?

Co myslíte, proč autor tuto báseň o koloběhu života vůbec na začátku své knihy uvádí?

Snad chce autor těmito slovy ospravedlnit své hledání. Jestliže se nedokáže žádná generace poučit ze života generací, které byly před ní, pak musí každá generace pátrat po smyslu života sama za sebe. Kazatel si nedělá iluze o tom, že objeví něco nového, co bylo doposud lidem skryto, ani nepopírá, že také jeho pachtění bude jednou naprostou většinou lidí zapomenuto. Pouští se do pomíjivého a těžkého úkolu s vědomím, že nelze žít minulostí ani budoucností, ale je třeba jednat teď, když žijeme, teď, když jsme na tahu. Jde o pohled z určitého nadhledu, později bude Kazatel řešit jednotlivosti.

Jakým způsobem se autor dobral moudrosti, a co s sebou jeho mnohé poznání neslo? (verše 16-18)

Kazatel říká, že se moudrosti dobral tak, že „rozmlouval se svým srdcem“. Nedíval se na život kolem sebe jako na samozřejmost, ale přitom všem pečlivě zvažoval různá pro a proti. Pokusil se vymanit z neúprosného koloběhu života, jít proti proudu a klást si otázky nad věcmi, které se zdály být naprosto jasné a nezměnitelné. To s sebou však neslo také velkou daň. Čím více Kazatel viděl do zákulisí života, tím větší bolest mu toto poznání do života přineslo. Pravda bývá často tvrdá a poznání bolí víc než blahá nevědomost.

Co myslíte, proč autor tuto báseň o koloběhu života vůbec na začátku své knihy uvádí?

Jakým způsobem se autor dobral moudrosti, a co s sebou jeho mnohé poznání neslo? (verše 16-18)

APLIKACE

Jak se vyrovnáváte s Kazatelovým prohlášením, že všechno, co se pod sluncem děje, je pomíjivost a honba za větrem?

Myslíte si, že stojí za to usilovat v únavném kolotoči našich životů o něco nového a smysluplného?

KAZATEL 2,1-26

Radost nebo moudrost?

Co je předmětem Kazatelova zkoumání v dnešním oddílu?

Kazatel se nejprve rozhodl prozkoumat život z hlediska radosti a blahobytu. Viděl, že se většina lidí celý život žene za radostí a blahobytem, a tak se rozhodl, že zjistí, co z toho mají. Pak se ale obrací k moudrosti a zkoumá, zda není lepší být raději moudrý než žít radostně ale pošetile. Dnešní oddíl je tedy neustálým zvažováním co je lepší: radost nebo moudrost?

Jaký předběžný závěr si Kazatel udělal, když zhodnotil svoji honbu za radostí a blahobytem?

Kazatel byl svým hledáním zklamán. To, že člověk má všechno, po čem zatouží, ještě nezaručuje, že bude v životě doopravdy šťastný. Kolikrát se napachtíme a nadřeme pro své vlastní vášně, a pak si připadáme ještě prázdnější než předtím. Jedna věc je tedy zřejmá: nedá se žít pouze pro zábavu, radost a blahobyt. Proto se také Kazatel obrací od radosti k moudrosti.

K čemu je člověku užitečná moudrost?

Zatímco o své překotné honbě za radostí Kazatel prohlašuje, že je to jen honba za větrem, která nenese žádný užitek, moudrost zjevně užitek životu přináší. Moudrý člověk se v životě lépe orientuje, má v hlavě oči, chodí ve světle a nenaráží tak často a beznadějně jako hlupák, který chodí ve tmě. Mohlo by se tedy zdát, že moudrost je mnohem lepší než radost, a že stojí zato obětovat celý život pro další růst v moudrosti. Jenže Kazatelovo zkoumání ještě není u konce.

V čem člověku moudrost nepomůže?

Ačkoliv je moudrost pro život důležitá a přináší mnoho užitku, zvláště když má člověk zodpovědnost za mnoho dalších lidí (jako například král), neřeší nejpálčivější otázky života. Moudrý umírá stejně jako hlupák a po nikom nezůstane památka navěky. Zasvětit celý život pouze moudrosti na úkor radosti je tedy pro Kazatele také nepřijatelné. Ačkoliv jeho srdce tíhne k moudrosti a je si vědom jejího užitku, nepřináší mu moudrost uspokojení, po kterém touží.

KAZATEL 2,1-26

Radost nebo moudrost?

Co je předmětem Kazatelova zkoumání v dnešním oddílu?

Jaký předběžný závěr si Kazatel udělal, když zhodnotil svoji honbu za radostí a blahobytem?

K čemu je člověku užitečná moudrost?

V čem člověku moudrost nepomůže?

Proč se Kazateli při jeho úvahách najednou zošklivil život?

Kazatel jakožto učitel moudrosti chce být jiný než většina lidí, kteří se jenom pošetile ženou za radovánkami. Jenže poté, co poznal prázdnotu lidských radovánek, poznal také prázdnotu a nedokonalost moudrosti. Pokud se nedá žít ani pro moudrost, všechno na světě ztrácí svůj smysl. Člověk se kolikrát pachtí pro dobré a užitečné věci, nahromadí spoustu majetku i moudrosti, ale jeho následovníci nakonec všechen majetek rozhází a moudré rady zapomenou.

Čeho se nakonec Kazatel při srovnávání radosti a moudrosti dobral?

Nedá se žít tedy ani pro radovánky ani pro moudrost. Ale na druhou stranu, když člověk má co jíst a pít, když má práci, která ho baví, je to ohromný Boží dar. A když je člověk navíc moudrý, umí dar života využívat ještě lépe. Kazatel tedy nakonec nachází aspoň částečnou útěchu v poznání, že Bůh dává svému milému obojí - radost i moudrost, kdežto hříšníka nechá, aby se lopotil nadarmo. Nedá se žít výlučně pro radost ani výlučně pro moudrost, ale pokud žijeme v bázni před Bohem, jako jeho milé děti, máme naději, že nám dá zakusit to nejlepší z obojího - z radosti i z moudrosti.

Proč se Kazateli při jeho úvahách najednou zošklivil život?

Čeho se nakonec Kazatel při srovnávání radosti a moudrosti dobral?

APLIKACE

Co byste řekli lidem, kteří žijí podle filozofie, že nejdůležitější ze všeho je co nejvíc se v životě radovat a užívat si?

Co byste řekli lidem, kteří se domnívají, že jediným smyslem lidského života je hledání moudrosti?

KAZATEL 3,1 – 4,3

Všechno má svůj čas

Co Kazatel říká o čase ve verších 3,1-8?

Život nás uvádí do nejrůznějších situací, a každá z nich vyžaduje jinou reakci. Nedá se žít v neustálém optimismu ani nekonečném zoufalství. Život je směsicí příjemného i nepříjemného, těžkého i lehkého, smysluplného i absurdního. Všechno má svůj čas. Moudrý člověk si toho je vědom a umí se v životě orientovat - nesměje se tam, kde by měl plakat, nesnaží se stavět tam, kde by měl bořit, nesnaží se za každou cenu o pokoj tam, kde je třeba bojovat.

Na co Kazatel přišel, když začal srovnávat dílo Boží s dílem lidským?

Zatímco naše lidské pachtění je jako honba za větrem, všechno, co činí Bůh, zůstává navěky. Je to dokonalé, nic k tomu nelze přidat ani z toho ubrat. I my toužíme po věčných věcech, po dokonalosti, ale nejsme toho schopni. Jsme poznamenáni lidským pádem. Touha našeho srdce je neustále větší, než naše přirozené lidské možnosti a schopnosti. Boží dílo i bytí jsou věčné, naše dílo i bytí jsou pomíjivá.

K čemu nás má přivést poznání naší nedokonalosti a pomíjivosti?

Kazatel nás upozorňuje, že nemá smysl pachtit se za nedosažitelným. Toužíme sice v srdci po věcech věčného charakteru, ale musíme se smířit s naší pomíjivostí. A to ne útrpně, ale s plným vědomím, že každý radostný okamžik, který v životě můžeme zakoušet, je darem Božím. Právě proto, že je náš život tak pomíjivý, je třeba jej využít, radovat se a konat dobro. Poznání naší pomíjivosti nás učí radovat se z věcí, které jsme dřív považovali za samozřejmé.

K čemu nás má přivést poznání Boží dokonalosti a stálosti?

Čím víc si uvědomujeme naši omezenost a nedokonalost, tím víc vyniká Bůh ve své věčné neomezenosti a dokonalosti. Takový Bůh je hoden naší lásky, bázně a poslušnosti. On rozumí tomu, proč se děje právě to, co se děje. Nic před ním nelze ukrýt, On má na rozdíl od nás dobrou paměť a ví o všem, co jsme udělali, ať dobré nebo zlé. Ne jen to, On také ví o všem, co se teprve stane, nic ho nezaskočí.

KAZATEL 3,1 – 4,3

Všechno má svůj čas

Co Kazatel říká o čase ve verších 3,1-8?

Na co Kazatel přišel, když začal srovnávat dílo Boží s dílem lidským?

K čemu nás má přivést poznání naší nedokonalosti a pomíjivosti?

K čemu nás má přivést poznání Boží dokonalosti a stálosti?

Co Kazatele napadá, když přemýšlí nad tím, kolik je na světě nespravedlnosti?

Ve verších 4,1-3 mluví o nespravedlnosti velmi skepticky. Často není možné dovolat se na zemi jakékoliv spravedlnosti. Proto Kazatel říká, že jsou na tom lépe ti, kdo už zemřeli a nejlépe je na tom ten, kdo se ještě nenarodil a nic z hříchu světa neviděl. Přesto však Kazatel nachází východisko v pravdě, že Bůh bude jednou celý svět spravedlivě soudit (3,17). Nespravedlnost bude jednoho dne přece jen potrestána, i když bychom si přáli, aby tomu tak bylo hned.

Co Kazatel říká ohledně údělu zemřelých? Proč myslíte, že o této věci mluví tak skepticky?

Kazatel buďto ještě neví o věčném životě Božích vyvolených (tato věc je zcela otevřeně objasněna až v Novém Zákoně), nebo s ním z nějakého důvodu při své úvaze nepočítá. Nepochybuje o tom, že bude soud, ale kdo z nás doopravdy ví, co bude dál? Náš úděl je zahalen tajemstvím. A ačkoliv máme jako křesťané mnohem lepší a větší naději, než měl Kazatel, bylo by pošetilé žít jen pro budoucnost na úkor přítomnosti. Bůh nás stvořil proto, abychom žili na světě a těšili se z jeho darů, a ne proto, abychom ze světa utíkali.

Co Kazatele napadá, když přemýšlí nad tím, kolik je na světě nespravedlnosti?

Co Kazatel říká ohledně údělu zemřelých? Proč myslíte, že o této věci mluví tak skepticky?

APLIKACE

Co pro vás vyplývá z Kazatelova prohlášení, že každá věc pod nebem má svůj čas?

Jak konkrétně můžeme aplikovat Kazatelovu výzvu, abychom neunikali jenom do tajemstvím zahalené budoucnosti, ale žili vděčně a radostně už tady a teď?

KAZATEL 4,4 – 5,6 [7]

Jaký užitek má člověk z práce?

Co říká Kazatel ve verších 4,4-6 o práci a odpočinku?

Kazatel říká, že se na světě vynakládá mnoho námahy a leckdy i pro dobrou věc, ale všechno to kalí lidská žárlivost. V otázce práce je třeba udržet rovnováhu. Lenivý hlupák nepracuje vůbec a nakonec nemá z čeho žít (užívá sám sebe, protože nemá do čeho kousnout).

Na druhou stranu, je moudré naučit se při práci odpočívat, protože stálá lopota bez odpočinku se stává marnou honbou za větrem.

V jaké situaci se práce obzvláště jeví jako pomíjivá a marná (verše 7-8)?

To, že se člověk lopotí, je přirozeným projevem naší touhy nějak se v životě zabezpečit (postavit si dům, vydělat peníze, zkulturnovat si zahrádku). Tato snaha není sama o sobě špatná, ale když je člověk sám a nemá se s kým dělit o radosti a strasti života, jeho pachtění se stává marnou honičkou za bohatstvím. Takový člověk sám majetku při svém pachtění neužije (neudělá si na to čas), a nemá nikoho, s kým by se o něj podělil, nebo komu by jej aspoň posmrtně odkázal.

Jaký užitek má člověk z práce, když není sám?

Dva mají ze svého pachtění lepší mzdu. Pachtí se proto, aby se pak mohli z výdělků společně radovat. Navíc se mohou v životě navzájem pozvedat a pomáhat si. Čím více dobrých přátel člověk má, tím větší smysl získává jeho klopotné pachtění. Vydělává totiž nejen pro sebe, ale také proto, aby se mohl dělit s druhými. Tak se jeho investice proměňuje z materiálu na něco vzácnějšího - vztahy.

Jak s tématem práce a lopotného pachtění souvisí Kazatelova narážka na nuzného moudrého chlapce a starého hloupého krále?

Tuto vzpomínku sem Kazatel zařazuje patrně proto, aby nám ukázal, že i když člověk svým celoživotním pachtěním nakonec získá bohatství a vliv (starý hloupý král), lidé budou raději následovat nuzného mladíka, který se nehonil za bohatstvím, ale investoval svůj čas do poznání a moudrosti. I když ani moudrost nevyřeší všechno.

KAZATEL 4,4 – 5,6 [7]

Jaký užitek má člověk z práce?

Co říká Kazatel ve verších 4,4-6 o práci a odpočinku?

V jaké situaci se práce obzvláště jeví jako pomíjivá a marná (verše 7-8)?

Jaký užitek má člověk z práce, když není sám?

Jak s tématem práce a lopotného pachtění souvisí Kazatelova narážka na nuzného moudrého chlapce a starého hloupého krále?

Co nás Kazatel učí ohledně toho, jak máme přistupovat k Pánu Bohu?

Kazatel nás učí pokoře a tichosti před Pánem Bohem. Mluví o chrámové bohoslužbě, tak jak ji znal ze své doby, a upozorňuje na to, že snaha zahlcovat Pána Boha hromadou slov a obětí je pošetilá. Větší úctu mu kolikrát vzdá ten, kdo v tichosti rozjímá, očekává a učí se od Boha pravé moudrosti. Především je pošetilé slibovat věci, které pak nakonec nesplníme. Lepší je v pokoře přiznat svoji nedokonalost a na nic si před Bohem nehrát.

Jak tato úvaha o jednání člověka v chrámu souvisí s tématem práce a lopotného pachtění?

Pošetilst hlupáků spočívá v tom, že tak jak se každodenně pachtí za bohatstvím, tak se také pachtí před Pánem Bohem - přinášejí mu spousty obětí a zahrnují ho spoustou slov. Jsou plní marných snů, jsou neustále zaměřeni na sebe, své touhy a svou marnou honbu za větrem. Proto obětují, řeční a slibují. Kdyby se naučili v životě víc odpočívat, byla by jiná také jejich návštěva chrámu. Namísto svých snů by věnovali pozornost Pánu, místo slibů by v tichosti uctili svého Boha.

Co nás Kazatel učí ohledně toho, jak máme přistupovat k Pánu Bohu?

Jak tato úvaha o jednání člověka v chrámu souvisí s tématem práce a lopotného pachtění?

APLIKACE

Umíte ve svém životě udržet zdravou rovnováhu mezi prací a odpočinkem? Podělte se s druhými o praktické zkušenosti, jak toto celoživotní dilema řešíte.

Jak vypadá čas vašeho osobního rozjímání a modliteb? Je upachtěný, plný snů, slibů a proseb, nebo to bývá spíše chvíle tichého očekávání?

KAZATEL 5,7[8] – 6,9

Jaký užitek má člověk z bohatství?

Pokuste se na základě veršů 5,7-8 vysvětlit, proč se na světě děje tolik bezpráví.

Svět Kazatelovy doby byl silně hierarchicky uspořádán, kdy výše postavení žili na úkor svých poddaných. Nejvyšší instanci celého řetězce představoval král, který uplatňoval nárok na podíl z polí svých poddaných. Na poli dřeli chudáci a všichni výše postavení (včetně krále) je do práce nutili proto, aby z toho měli zisk. Toto bezpráví se mezi lidmi dělo odjakživa kvůli jedinému - bohatství.

Co Kazatel říká o lidech, kteří milují peníze (v. 9-11)?

Člověk, který miluje peníze, nebude v životě nikdy šťastný. Jednak je tato hříšná touha nenasytná, a pak také platí, že se jměním přibývá příživníků. Zatímco ten, kdo se žíví poctivou prací, klidně spí, boháčovi nedovolí klidně spát přesycenost a strach o majetek. Láska k penězům tak nakonec celou hodnotu bohatství zničí. Majetek tak způsobí nenasytnému boháčovi v životě víc problémů než radosti.

V čem spočívá zálučnost bohatství (v. 12-16)?

Na bohatství je zálučná jeho vrtkavost. Člověk se někdy celá léta dře proto, aby zbohatnul, a pak o všechno jmění rázem přijde. Lopotí se, věnuje čas vydělávání na úkor své rodiny, a nakonec z toho nic není, dokonce ani peníze pro děti. Vydělává, strachuje se, hněvá se, honí se, ale co z toho bude mít až umře? Odejde nahý, tak jak přišel. A život, který promarnil honbou za majetkem, mu už nikdo nevrátí.

Jak s dnešním tématem souvisí oddíl o radosti z Božích darů (verše 17-19)?

Jedna věc je umět si vydělat a druhá věc je umět tohoto výdělku dobře a radostně využít. Mnoho lidí se lopotně pachtí a vydělává, ale vůbec je jejich život netěší. Jiní se pachtí méně a umí se ze svého nabytého jmění těšit a radovat. Nemá smysl střídat majetek pořád jen pro budoucnost, kdo ví, co bude zítra? Mnohem lepší je umět užívat s mírou dobrých věcí už dnes a děkovat za ně Bohu.

KAZATEL 5,7[8] – 6,9

Jaký užitek má člověk z bohatství?

Pokuste se na základě veršů 5,7-8 vysvětlit, proč se na světě děje tolik bezpráví.

Co Kazatel říká o lidech, kteří milují peníze (v. 9-11)?

V čem spočívá zálučnost bohatství (v. 12-16)?

Jak s dnešním tématem souvisí oddíl o radosti z Božích darů (verše 17-19)?

O jakém zlu mluví Kazatel ve verších 6,1-6?

Kazatele velice znepokojuje skutečnost, že mnoho lidí na světě má dobré předpoklady k tomu, aby žili radostně, ale oni je nakonec vůbec nevyužijí. Ať už za to tito lidé mohou sami nebo je to nešťastná shoda okolností, Kazatel zdůrazňuje, že člověk, který na světě neokusil dobra, je na tom hůře než mrtvý plod v těle matky. Proto je tak pošetilé, když se někdo celý život žene za majetkem a přitom se neumí radovat z toho, co už mu Bůh dávno dal.

Jak rozumíte prohlášení, že „lepší je, co vidí oči, než za čím se žene duše“?

Nejde o nějaké dogmatické prohlášení, že tělesné potřeby jsou důležitější než potřeby duše. Spíš je to tak, že když Kazatel mluví o touze duše, mluví o lidské hrabivosti a nenasytlosti, která pohání naši překotnou snahu zbohatnout. Taková touha je skutečně marná a prázdná. Mnohem lépe je na tom člověk, který se umí radovat z věcí, které mu už Bůh dávno dal (co vidí oči). Nežene se za nenasytnou vidinou své duše, ale dokáže žít radostně tady a teď.

*O jakém zlu mluví Kazatel ve verších 6,1-6?**Jak rozumíte prohlášení, že „lepší je, co vidí oči, než za čím se žene duše“?***APLIKACE**

Přáli byste si být bohatí? Jaká jsou úskalí života bohatého člověka?

Za jakých okolností nám může majetek sloužit jako dobrý dar od Pána Boha?

KAZATEL 6,10 – 7,14

Hodnota trápení a příkoří

Jak byste stručně vyjádřili hlavní myšlenku dnešního oddílu?

Celý dnešní oddíl se zabývá otázkou trápení a příkoří. Kazatel postupně zkoumá, jaký postoj k utrpení zaujímá moudrý člověk, a jak se k trápení staví naopak hlupák. Připomíná nám, že trápení a příkoří do našeho života patří, ať se nám to líbí nebo ne, a je potřeba, abychom k němu zaujali moudrý postoj a nesnažili se před ním za každou cenu utíkat.

Jak nás do tohoto tématu uvádí 10. verš šesté kapitoly?

Jméno Adam pochází v hebrejštině ze stejného kořene jako slovo půda (hlína). Pojmenování prvního člověka v sobě tedy zahrnuje myšlenku, že jsme pouhým prachem, který Bůh oživil dechem svých úst. Proto nemáme právo vést s naším Stvořitelem spor o věci, kterým nerozumíme. Na světě bylo, je a bude důsledkem pádu člověka mnoho trápení. Naše hříšná přirozenost nás nutí obvinít z této smutné skutečnosti Pána Boha, což je drzé a pošetilé zároveň.

Co se nás snaží Kazatel naznačit ve verších 6,11-12?

Nám se přirozeně jeví jakékoliv trápení jako zásadně nepřijatelné a nesmyslné. Kazatel nás však vyzývá, abychom si uvědomili, že na rozdíl od Pána Boha nejsme vševědoucí a nemáme možnost posoudit, co je pro nás opravdu dobré, a co ne. Bůh je svrchovaný, a leckdy si umí ke svým záměrům použít i trápení. Proto je pošetilé něco mu vyčítat, raději bychom mu měli víc důvěřovat.

Kazatel nám staví před oči celkem pět prohlášení o tom, co je lepší.

Co nás chce na těchto příkladech ze života naučit (7,1-8)?

Všech pět prohlášení směřuje ke stejné myšlence – utrpení není nesmyslné, ale má také svoji hodnotu. Moudrý člověk si toho je vědom, a proto se nevyhýbá v životě tomu, co bolí a přijímá s pokorou také napomenutí. Tak se učí nové moudrosti, učí se žít s myšlenkou na konec. Naproti tomu dobro člověka velice snadno zkaží – to Kazatel znázorňuje ve verši 7. na příkladu mocnáře, který může utlačovat druhé a soudce, který může brát úplatky.

KAZATEL 6,10 – 7,14

Hodnota trápení a příkoří

Jak byste stručně vyjádřili hlavní myšlenku dnešního oddílu?

Jak nás do tohoto tématu uvádí 10. verš šesté kapitoly?

Co se nás snaží Kazatel naznačit ve verších 6,11-12?

Kazatel nám staví před oči celkem pět prohlášení o tom, co je lepší.

Co nás chce na těchto příkladech ze života naučit (7,1-8)?

Jak se k trápení a příkoří života staví moudrý člověk (7,9-12)?

Kromě toho, že se v nás v dobách utrpení snadno probouzí touha přít se ve vzdoru s Pánem Bohem, jsme také ve velikém pokušení propadat zoufalé beznaději. Kazatel nás ale učí, že beznadějně hořekování je vlastností hlupáků a vysvětluje, že snaha neustále se ohlížet a idealizovat si minulost je pošetilá. Moudrý to ví a snaží se vyrovnat s tím, co prožívá právě teď. Uvědomuje si, že i to těžké, co ho právě potkalo, má svoji hodnotu a patří to k životu - není zaskočen a vyveden z míry tím, že už věci nejsou takové jako bývaly dřív - této moudrosti se naučil, když chodíval do domu truchlení.

Jaký závěr z těchto úvah pro náš život nakonec vyplývá (7,13-14)?

Kazatel nám staví před oči smutný obraz světa, který je pro lidský hřích pod Boží kletbou. A dokud Bůh nestvoří nové nebe a novou zemi, musíme počítat s tím, že utrpení a příkoří je v našem životě nevyhnutelné. A tak pokud se máme právě dobře, radujme se z toho a děkujme za to Bohu, a pokud se máme zle, pamatujme na to, že i utrpení má svou hodnotu – učí nás moudrosti, učí nás žít s myšlenkou na konec. A Nový Zákon navíc tuto pravdu ještě posiluje, když nám odhaluje nadějnou skutečnost, že našim koncem není nicota a smrt, ale především vzkříšení a věčný život ve slávě.

*Jak se k trápení a příkoří života staví moudrý člověk (7,9-12)?**Jaký závěr z těchto úvah pro náš život nakonec vyplývá (7,13-14)?***APLIKACE**

Co pro vás znamená výzva, abychom se učili žít s myšlenkou na konec? („Lepší je zakončení věci než její počátek.“)

Jak se vás osobně dotýká Kazatelovo vyučování o hodnotě utrpení? („Lepší je trpělivost než povýšenost.“)

KAZATEL 7,15- 29

Ničeho příliš!

Co má podle vás Kazatel na mysli, když mluví o nadměrné spravedlnosti?

Kazatel zjevně nechce říci, abychom přestali usilovat o svatý a zbožný život, ale mluví o nepravé, nezdravé spravedlnosti. Je to spravedlnost farizeů, kteří plně nepřijali za své výrok, že „není na světě člověka spravedlivého, aby nehřešil“ a jejich snaha dodržet do puntíku každé přikázání, je nakonec odvedla od lásky k Bohu i k lidem: Jak mohou milovat Boha, který na ně má tolik požadavků? A jak mohou milovat druhé lidi, když jsou všichni tak nedokonalí?

Co má Kazatel na mysli, když mluví o nadměrné moudrosti?

Také neovladatelná touha po poznání a moudrosti může být škodlivá. Člověk, který chce vždycky všemu přijít na kloub a o všem mít přehled, se může snadno dozvědět i věci, které ho zraní - například když ho někdo druhý pomlouvá (verš 21). Moudrý člověk má sice dobrý přehled o tom, co se kolem něj děje, ale nesnaží se za každou cenu „strkat do všech těchto věcí nos“. Pravá moudrost je zdrženlivá, kdežto nadměrná touha po poznání škodí.

K čemu podle Kazatele vede nevyvážený život - život v nadměrné spravedlnosti a moudrosti nebo naopak svévoli a hlouposti?

Jakákoli nevyváženost směřuje ke stejnému konci - nakonec člověka zničí. Svévolníka jednou odsoudí Bůh a hlupákovi přivodí zkázu jeho vlastní hlouposti. Ale stejně se zničí také člověk, který je vlečen nezdravou touhou po spravedlnosti či moudrosti. Spravedlnost musí být v našem životě vyvážena poznáním, že žijeme jen z Boží milosti a moudrost se musí smířit s tím, že mnohé věci zůstanou tajemstvím.

Co Kazatel říká ve verších 23-24 ohledně hledání moudrosti?

Kazatel se znovu vrací k tématu moudrosti a vysvětluje, proč je „nadměrná“ moudrost škodlivá. Je to proto, že jde o nedosažitelný ideál. Ať se snažíme sebevíc, plné poznání nám neustále uniká. Moudrost je cesta, nikoli cíl, kterého lze jednou provždy dosáhnout.

KAZATEL 7,15- 29

Ničeho příliš!

Co má podle vás Kazatel na mysli, když mluví o nadměrné spravedlnosti?

Co má Kazatel na mysli, když mluví o nadměrné moudrosti?

K čemu podle Kazatele vede nevyvážený život - život v nadměrné spravedlnosti a moudrosti nebo naopak svévoli a hlouposti?

Co Kazatel říká ve verších 23-24 ohledně hledání moudrosti?

Uprostřed úvah o povaze nezdravé spravedlnosti a moudrosti Kazatel krátce varuje muže před cizí ženou, která se jim může stát léčkou. Pak následují velice kontroverzní slova, která jsou těžká na pochopení. Můžeme tomu rozumět například tak, že Kazatel při svém hledání (nevíme čeho - snad spravedlivého člověka) našel mezi tisíci pouze jednoho muže (snad je to narážka na Jóba), ale nenašel mezi nimi žádnou spravedlivou ženu. Problémem takového výkladu je to, že zavání značně negativním postojem vůči ženám. Proto se někteří autoři domnívají, že zde Kazatel asi cituje nějaké přísloví známé jeho tehdejší čtenářům, a nedělá to proto, aby vrhal špatné světlo na ženy, ale aby demonstroval, že všichni lidé tíhnou ke zlu (snad s výjimkou Jóba, který sice nebyl bez hříchu, ale proslul svou bázni k Bohu).

Co nás Kazatel učí o lidské spravedlnosti ve verši 29?

Bůh učinil člověka dokonale, ale člověk se od Boha odvrátil a zkazil se. Je to zvláštní paradox. Ačkoli si lidé často myslí, že svou chytrostí na Boha vyzráli, pravda je ve skutečnosti jiná. Tím, že jsme zavrhlí Boží moudrost, nezbyvá nám než věřit všelijakým lidským smyšlenkám a dohadům. Základním problémem člověka tedy není neschopnost poznat, co je dobré (moudré) či zlé (pošetilé), ale je to náš zatvrzelý sklon žít podle vlastních smyšlenek.

Uprostřed úvah o povaze nezdravé spravedlnosti a moudrosti Kazatel krátce varuje muže před cizí ženou, která se jim může stát léčkou. Pak následují velice kontroverzní slova, která jsou těžká na pochopení. Můžeme tomu rozumět například tak, že Kazatel při svém hledání (nevíme čeho - snad spravedlivého člověka) našel mezi tisíci pouze jednoho muže (snad je to narážka na Jóba), ale nenašel mezi nimi žádnou spravedlivou ženu. Problémem takového výkladu je to, že zavání značně negativním postojem vůči ženám. Proto se někteří autoři domnívají, že zde Kazatel asi cituje nějaké přísloví známé jeho tehdejší čtenářům, a nedělá to proto, aby vrhal špatné světlo na ženy, ale aby demonstroval, že všichni lidé tíhnou ke zlu (snad s výjimkou Jóba, který sice nebyl bez hříchu, ale proslul svou bázni k Bohu).

Co nás Kazatel učí o lidské spravedlnosti ve verši 29?

APLIKACE

**Myslíte si, že jste byli někdy v životě až příliš spravedliví?
Jak by se asi v těchto věcech projevila pravá spravedlnost?**

Co pro vás vyplývá z Kazatelova varování, že člověk, který je nadmíru moudrý, se brzy sám zničí?

KAZATEL 8,1-17

Život s vědomím, že bude soud

Co nás učí Kazatel ve verších 1 a 2 ohledně moudrosti?

Otázka ‚Kdo se vyrovná moudrému?‘ naznačuje, že moudrý člověk je v mnoha ohledech privilegovaný. Moudrost mu totiž ‚prosvítí tvář‘, moudrost mění jeho hodnoty, postoje, celý život. Moudrost naplňuje i tvrdého a zahořklého člověka láskou - ‚mění tvrdost lidské tváře‘. Je tomu tak proto, že moudrý vidí dál, vidí do budoucnosti, věří v Boží spravedlnost a nenechá se unést hněvem.

Co nás Kazatel učí o našem vztahu k vládnoucí moci (králům)?

Lidé často planou hněvem právě tehdy, když se dívají na své politické vůdce (krále). Kazatel nás ale napomíná, abychom se vládám podřizovali, a to ne jen kvůli nim samotným, ale především kvůli Bohu. Ve starověku lidé přísahali svým králům věrnost, a tato přísaha je zavazovala mimo jiné i proto, že byla uzavírána před Pánem Bohem. A navíc, být panovníkovi nevěrný se nevyplácelo, protože v moci králů bylo každého takového člověka tvrdě potrestat.

Jak s tímto učením o vztahu ke králi souvisí verše 5b-9?

Jestliže máme být věrní našim pozemským králům, o to větší úctu bychom měli prokazovat našemu Králi nebeskému. On je svrchovaným Pánem našeho života a může nás kdykoli odvolat na soud. Pak už bude pozdě na lítost a pokání. Vzhledem k tomu, že na zemi není dokonalého člověka, který by nehřešil, je o to naléhavější, abychom byli svému Králi stále věrní a důvěřovali v jeho milost.

Proč podle Kazatele lidé tak svobodně páchají zlo, a co pomáhá zbožným k tomu, aby byli jiní?

Když pročítáme Bibli, jsme občas překvapeni, jak náhle Bůh zasáhl a zjevil svůj soud (např. když ranil Uzu nebo Ananiáše a Safiru). Ale Kazatel nás jasně upozorňuje, že takové Boží zásahy jsou spíše výjimkou než pravidlem. Ve skutečnosti se lidem soud oddaluje, a proto se nebojí hřešit stále víc a víc. Moudrý se však nenechá tímto zdáním zmást. Ví, že soud je nevyhnutelný. Přijde sice později, ale o to bude přísnější. Svévolník má do té doby příležitost k pokání.

KAZATEL 8,1-17

Život s vědomím, že bude soud

Co nás učí Kazatel ve verších 1 a 2 ohledně moudrosti?

Co nás Kazatel učí o našem vztahu k vládnoucí moci (králům)?

Jak s tímto učením o vztahu ke králi souvisí verše 5b-9?

Proč podle Kazatele lidé tak svobodně páchají zlo, a co pomáhá zbožným k tomu, aby byli jiní?

V čem nachází Kazatel útěchu, když přemýšlí nad tím, jak silně se proplétají a ovlivňují životy spravedlivých a svévolníků?

Kazatel nás v podstatě učí něco podobného jako Žalm 37, kde se říká, abychom se „nevzrušovali kvůli zlovolníkům a nezáviděli těm, kdo jednají podle“. Je pravda, že hříšníci někdy neprávem těží z dobra spravedlivých a spravedliví často naopak doplácují na hříchy svévolníků, ale kdybychom se nad tím měli neustále trápit, přišli bychom o všechnu pokoj a radost ze života. My ale víme, že Bůh bude jednou soudit celý svět. To nám dává sílu žít radostně i navzdory nespravedlnosti, která nás dennodenně obklopuje.

Kazatel se na konci našeho oddílu znovu vrací k tématu moudrosti (verše 16-17). Co vás u těchto slov napadá, zvážíte-li, co o moudrosti říkal na jeho začátku ve verších 1 a 2?

Je dobré vědět, že moudrost nás mění, ale je také dobré vědět, že všemu v životě na kloub nepřijdeme a v leccems tak zůstaneme neproměnění. Přesto by nás toto slovo nemělo vést ke skepsi vůči hledání moudrosti. Moudrost potřebujeme, jen nesmíme být nerealističtí v tom, co všechno může v našem životě způsobit. Nové a lepší poznání v našem životě leccos změní k dobrému, ale všechny problémy se tím rozhodně nevyřeší.

V čem nachází Kazatel útěchu, když přemýšlí nad tím, jak silně se proplétají a ovlivňují životy spravedlivých a svévolníků?

Kazatel se na konci našeho oddílu znovu vrací k tématu moudrosti (verše 16-17). Co vás u těchto slov napadá, zvážíte-li, co o moudrosti říkal na jeho začátku ve verších 1 a 2?

APLIKACE

Jak se vyrovnáváte s nespravedlností, která se kolem vás děje? V čem pro vás může být dnešní oddíl v této věci povzbuzením?

Jak konkrétně váš život ovlivňuje poznání, že „nad každým dnem nastane čas soudu“?

KAZATEL 9,1-12

Je třeba využít čas a příležitost

Co znamená Kazatelovo tvrzení, že „všechno je u všech stejné“?

Všichni máme stejný úděl: umíráme, ať jsme dobří nebo zlí, moudří nebo pošetilí, zbožní či bezbožní. Tak se zdánlivě stírá rozdíl mezi těmi, kdo jednají dobře a těmi, kdo působí zlo. Když někdo zemře, zanedlouho se zapomene, jak žil, a tak se zdá že je vlastně jedno, zda byl zbožný či bezbožný. Proto Kazatel říká, že tato „stejnost“ je zlá. Vede totiž lidi k lehkovážnému zacházení s darem života.

Jak rozumíte prohlášení, že „spravedliví a moudří i jejich práce jsou v ruce Boží“?

Ačkoliv mají všichni lidé stejný úděl a mohlo by se zdát, že příliš nezáleží na tom, jak kdo žije, Kazatel má naději, že toto zdání klame. Ve skutečnosti je život moudrých a spravedlivých kvalitativně úplně jiný než život bezbožných a hloupých. Je totiž provázen Boží přítomností a naplňují se v něm Boží svaté záměry.

Co vyjadřuje přísloví, že „živý pes je na tom lépe než mrtvý lev“?

Toto přísloví představuje další argument proti lehkovážnému zacházení s životem. Dokud totiž člověk žije, má příležitost leccos změnit nebo ovlivnit. Když umře, už nic na tomto světě nezmění. Žil, dostal příležitost, ale tu promarnil a zemřel. A ačkoliv nám NZ odhaluje víc o naději posmrtného života, než kolik věděl Kazatel, přesto platí, že smrt je mezníkem, který se zpátky překročit nedá.

Kazatel nám dává tři konkrétní rady, jak se vypořádat se skutečností, že náš život je časově omezený a plný nezodpovězených tajemství. Jak chápete jeho první radu vyjádřenou ve verších 7-9?

Na začátku dnešního oddílu Kazatel prohlásil, že člověk neví, co milovat ani co nenávidět, protože je nám budoucnost skryta. To nás může vést k obavám z toho, co přijde. Kazatel nás ale upozorňuje, že jsme-li v ruce Boží, můžeme místo toho naplnit náš život radostí z darů, které nám Pán dopřává. Radovat se máme právě proto, že nevíme kolik příležitostí k radosti nám bude ještě v životě dopřáno.

KAZATEL 9,1-12

Je třeba využít čas a příležitost

Co znamená Kazatelovo tvrzení, že „všechno je u všech stejné“?

Jak rozumíte prohlášení, že „spravedliví a moudří i jejich práce jsou v ruce Boží“?

Co vyjadřuje přísloví, že „živý pes je na tom lépe než mrtvý lev“?

Kazatel nám dává tři konkrétní rady, jak se vypořádat se skutečností, že náš život je časově omezený a plný nezodpovězených tajemství. Jak chápete jeho první radu vyjádřenou ve verších 7-9?

Jak rozumíte Kazatelově druhé radě vyjádřené ve verši 10?

Jestliže se nedá po smrti už nic na životě změnit, pak je nesmírně důležité vložit všechno úsilí do života na zemi. Někteří lidé stráví velkou část života tím, že sní o tom, jaké by to bylo, kdyby se jim podařilo dosáhnout toho či ono. Jiní lidé místo toho vynaloží všechny síly na to, aby se tyto sny naplnily. I zbožný člověk může mít mnoho zbožných snů, ale pokud do nich nebude investovat úsilí teď, když žije, po smrti už na nich nic nezmění.

Jaká je třetí Kazatelova rada s ohledem na omezenost a tajemství lidského života? Najdeme ji ve verších 11-12.

Napnout síly je důležité, ale zrovna tak důležité je umět rozpoznat správnou příležitost. Někdo z veliké opatrnosti promarní mnoho dobrých příležitostí, které se mu v životě naskytly, zatímco jiný nad životem nepřemýšlí a využije všechny možnosti, které se mu nabízí. Je pravda, že ne každé otevřené dveře jsou pro nás ty pravé, ale pamatujme na to, že spravedliví a moudří jsou v ruce Boží. Proto se nemusíme bát využívat příležitostí, které se před námi z Boží milosti otvírají. Kdo ví, jestli se ještě znova naskytnou, život je tak krátký!

Jak rozumíte Kazatelově druhé radě vyjádřené ve verši 10?

Jaká je třetí Kazatelova rada s ohledem na omezenost a tajemství lidského života? Najdeme ji ve verších 11-12.

APLIKACE

Jak se vyrovnáváte s myšlenkou, že lidský život je časově omezený a nemůžeme s jistotou říci co nás v něm ještě potká? Co se v této věci můžeme naučit od Kazatele?

Jaké máte zkušenosti s využíváním příležitostí, které se vám v životě naskytnou? Vstupujete s odvahou do nových věcí, nebo tíhnete spíše k opatrnosti? Myslíte si, že jste někdy v životě propásli nějakou velikou příležitost?

KAZATEL 9,13 – 10,20

Moudrost je lepší než hloupost

Co se nám snaží Kazatel vysvětlit ve verších 9,13-18?

Moudrost je lepší než síla. Vládcové mají možnost použít sílu a leccos nátlakem prosadit. Přesto se nedá říct, že by byli v nějaké zvláštní výhodě proti nuzným, kteří mohou naopak použít hlavu. Síla bez moudrosti navíc udělá víc škody než užitku, kdežto moudrost může člověka zachránit i ve svízelné situaci. Zatímco moc mají jen bohatí a urození, moudrost, která je užitečnější, mohou mít všichni.

Co se dozvídáme o hlouposti ve verších 10,1-3?

Hloupost je jako mor. Pokud se jí dá prostor na úkor moudrosti, přeroste nám brzy přes hlavu. Hloupost člověka pokřivuje – jeho srdce je na nepravém místě, a tak tíhne k nedobrým a nebezpečným věcem. Navíc člověka zaslepuje, takže mylně přisuzuje hloupost právě těm, kdo jsou moudří. Hlupáci, kteří mají moc, učí a ovlivňují druhé, jsou jako nákaza, která nakonec zachvátí celou společnost.

Jak se máme chovat v zemi, kde vládou hlupáci? (verše 10,4-7)

Jediným řešením je pokora a podřízenost (je-li to možné). Když se totiž k moci dostanou pošetilí lidé, není radno si je rozhněvat, protože se pak dopouštějí velikých hříchů. Naše mírnost je může naopak v těchto věcech brzdit. Ironií moci a vlády je to, že se k ní nejspíše dostanou právě ti, kdo by vládnout neměli, zatímco moudří, kteří nemají tak ostré lokty, slouží jako otroci. To, co tedy člověka činí vznešeným, není jeho postavení, ale umění žít moudře.

Co nás Kazatel učí o moudrosti ve verších 10,8-11?

Moudrost je pro život všestranně užitečná a nepostradatelná. Ať děláme cokoli, vystavujeme se nebezpečí. Moudrost nás však učí, jak takovýmto každodenním nebezpečím předcházet, a jakým způsobem užitečněji napnout naše síly. Hlupák se snadno sám nachytá, zmrzačí a udře, kdežto moudrý nebezpečí rozpozná a pokusí se mu vyhnout. Hloupost naopak často způsobí nenapravitelnou škodu. Bez moudrosti se nedá kvalitně žít.

KAZATEL 9,13 – 10,20

Moudrost je lepší než hloupost

Co se nám snaží Kazatel vysvětlit ve verších 9,13-18?

Co se dozvídáme o hlouposti ve verších 10,1-3?

Jak se máme chovat v zemi, kde vládou hlupáci? (verše 10,4-7)

Co nás Kazatel učí o moudrosti ve verších 10,8-11?

Jak se liší řeč moudrých od klevetění hlupáků? (verše 10,12-14)

Řeč moudrých je druhým k užítku, zatímco klevetění hlupáků všechny obtěžuje. Kdyby hlupák mlčel, mohl by být pokládán za moudrého, ale on mlčet nedokáže. Naproti tomu moudrý člověk se ovládá, proto jeho slova neobtěžují ale povzbuzují a budují. Moudrý ví, že je na světě mnoho tajemství, kterým nepřijdeme nikdy na kloub; ví, že nemůžeme s jistotou říci, co nás v budoucnu čeká, a tak se neunáhluje, nemá potřebu vypadat za každou cenu zasvěceně a ohromovat druhé radami, které by mohly být povrchní a unáhlené.

Verše 10,18-20 svým obsahem vyvažují a doplňují verše 10,15-17 (15 = 18; 16 = 19; 17 = 20). Co nás všemi těmito příklady chce

Kazatel naučit?

Hlupák snadno upadá do extrémů: Někdy tak dře, že ztrácí základní životní orientaci (15), jindy zase tak lenoší, že mu chátrá dům (18). Když se Boží dary zneužívají, a stává se z nich smysl života, vede to nakonec k záhubě (16), když se naopak užívají Boží dary náležitě, mohou nám život usnadnit a učinit ho radostnějším (19). Moudří a střídmi vládcové jsou zemi požehnáním (17), kdežto hloupí se stávají pro vlastní zemi hrozbou (20). Zkrátka, Kazatel nás všemožně upozorňuje na to, že máme-li žít dobrý a vyvážený život, je k tomu potřeba moudrosti.

Jak se liší řeč moudrých od klevetění hlupáků? (verše 10,12-14)

Verše 10,18-20 svým obsahem vyvažují a doplňují verše 10,15-17 (15 = 18; 16 = 19; 17 = 20). Co nás všemi těmito příklady chce

Kazatel naučit?

APLIKACE

Jestliže nás dnešní oddíl všemožně upozorňuje, jak důležitá je pro život moudrost, co můžeme udělat proto, abychom v moudrosti rostli?

Jakým způsobem se můžeme vyvarovat zhoubnému vlivu pošetilosti a hlouposti?

KAZATEL 11,1 – 12,14

Závěr Kazatelova hledání

Jak rozumíte výzvě, abychom „pouštěli svůj chléb po vodě“ a „rozdělili svůj díl mezi sedm, ba i osm“?

Kazatel nás patrně učí, že je dobré myslet na budoucnost. Když budeme vynakládat své úsilí a prostředky patřičným směrem (pouštět svůj chléb po vodě), můžeme doufat, že se nám to pak jednou vrátí, až budeme sami v nouzi - lidé, kterým jsme pomohli, pomohou zase nám. Tak jako prozíravý vlastník rozděluje svůj majetek mezi více správců, aby se pojistil před bankrotem, i my bychom se měli učit jednat obezřetně s ohledem na budoucnost.

Čemu nás Kazatel učí na příkladech ze zemědělství ve v. 11,3-6?

Řády světa jsou určovány přírodními zákony (déšť, gravitace), a to nás někdy vede k domněnce, že se na světě nic nedá změnit a nic nemá smysl. Kazatel nás ale upozorňuje, abychom naopak napnuli všechny síly, dokud máme možnost pracovat, protože ne všechno naše snažení bude úspěšné. Kdo není líný, tomu se podaří aspoň něco; naproti tomu, kdo se příliš nechá ovládat okolnostmi (dá na vítr a mraky), ten leckdy promarní i neopakovatelnou příležitost.

Co nás verše 11,7-10 učí o rovnováze života věřícího člověka?

Kazatel nás volá k radosti. Tak jako mnoho jiných darů i radost je určitou příležitostí, která se dá promarnit. Když je člověk mladý, často se zbytečně trápí věcmi, na kterých stejně nic nemůže změnit. Když je pak starý a pochopí to, elán a radost mládí jsou už ty tam. Je tedy moudré využít příležitost k radostnému životu, ale to vše v bázni před Pánem Bohem, který nás bude za naše skutky soudit.

K čemu nás chce Kazatel přimět svým líčením stáří ve v. 12,1-7?

Už od mládí je třeba pamatovat na to, že náš čas je jen vymezený a budeme se zodpovídat tomu, kdo nás stvořil. Je třeba jednat, dokud k tomu máme příležitost. Stáří totiž přináší omezení, o která nikdo z nás nestojíme - ztráta zraku (2), stability (3), zubů (3), sluchu (4), odvahy (5), chuti (5) atd. Ve stáří už člověk jen stěží něco změní.

KAZATEL 11,1 – 12,14

Závěr Kazatelova hledání

Jak rozumíte výzvě, abychom „pouštěli svůj chléb po vodě“ a „rozdělili svůj díl mezi sedm, ba i osm“?

Čemu nás Kazatel učí na příkladech ze zemědělství ve v. 11,3-6?

Co nás verše 11,7-10 učí o rovnováze života věřícího člověka?

K čemu nás chce Kazatel přimět svým líčením stáří ve v. 12,1-7?

Co nám verše 12,8-11 říkají o významu učení lidí, kteří byli obdařeni velikou moudrostí?

Kazatel patřil mezi starověké izraelské mudrce, jejichž výroky se sepisovaly do sbírek, aby se z nich mohli poučit další lidé. Zdrojem, ze kterého tato moudrost pramení, je sám Bůh (nejvyšší Pastýř).

Toto starověké mudroslovné bohatství je přirovnáno ke hřebům a botcům snad proto, že tak jako hřeby pevně spojují materiál, stejně i toto učení může upevnit a zkvalitnit život všem, kdo si je vezmou k srdci. Možná to bude bolestné, ale bude to nakonec ku prospěchu.

Jaký závěr nakonec ze všeho Kazatelova hloubání vyplývá? (verše 12,12-14)

Kniha se nakonec vrací k základnímu předpokladu, na kterém stojí izraelská moudrost: Počátek moudrosti je bázeň před Hospodinem. Ze všeho hloubání nad životem vyplývá, že pokud nám chybí to základní - věrnost vůči našemu Stvořiteli - nechrání nás před jeho soudem ani sebevětší míra poznání. A tak usilujme o moudrý a vyvážený život, ale pamatujme přitom, že jádrem toho všeho je upřímný vztah k Pánu Bohu. Právě v tom pravá moudrost spočívá.

Co nám verše 12,8-11 říkají o významu učení lidí, kteří byli obdařeni velikou moudrostí?

Jaký závěr nakonec ze všeho Kazatelova hloubání vyplývá? (verše 12,12-14)

APLIKACE

Jak konkrétně do vašeho života promlouvá moudré rčení, že „kdo příliš dá na vítr, nebude sít, a kdo hledí na mraky, nebude sklízet“?

V čem vás studium celé knihy Kazatel nejvíc obohatilo?